

Risikofaktorer ved tilkendelse af erstatning for tab af erhvervsevne fra pensionsselskab

Indledning og sammenfatning

I de senere år er der sket en markant stigning i antallet af danskere, der helt eller delvist har mistet erhvervsevnen og er faldet ud af arbejdsmarkedet. Samlet set modtager mere end 86.000 danskere i dag en løbende udbetaling for tab af erhvervsevne fra deres pensionsselskab, og udviklingen har været stigende siden 2021. Stigningen ses på tværs af uddannelsesgrupper, køn og aldersgrupper. Den største gruppe af modtagere er ældre, men der er samtidig en bekymrende stigning blandt personer under 40 år.

Formålet med denne analyse er at belyse, hvad der karakteriserer personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab. Analysen indeholder en beskrivelse af centrale socioøkonomiske karakteristika, samt en række indikatorer for sygdomstilstand for gruppen af modtagere af erstatning for tab af erhvervsevne. Analysen indeholder yderligere en statistisk sandsynlighedsmodel, der gør det muligt at se på alle socioøkonomiske- og sygdomsrelaterede faktorer samtidig, og vurdere, hvilke der har en signifikant betydning for, om en person får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne.

Analysen viser:

- Der er stor og signifikant forskel i risikoen for at miste erhvervsevnen på tværs af køn, alder og uddannelse.
- Kvinder har større risiko for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne end mænd.
- Risikoen for tab af erhvervsevne stiger med alderen og er højest for dem, som er tæt på folkepensionsalderen.
- Genrelet har faglærte og ufaglærte og personer med en mellemlang videregående uddannelse den højeste risiko for tab af erhvervsevne. Men fokuserer man på personer under 40 år viser det sig, at personer med en kort eller lang videregående uddannelse har en højere risiko for tab af erhvervsevne end for personer under 40 år, der er faglærte.
- Forskellene i betydningen af uddannelsesniveau og alder kan hænge sammen med, at sygdomsbilledet også varierer med alderen. Forbrug af psykofarmaka, som kan indikere en psykisk lidelse, er en risikofaktor for unge under 40 år, som øger sandsynligheden for at modtage tab af erhvervsevne, men det gælder ikke for personer over 40 år.
- Omvendt er receptpligtig medicin til behandling af diabetes, hjertekarsygdomme og medicin mod smerter en risikofaktor på tværs af aldersgrupper.

07.10.2026

F&P
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
fp@fogp.dk
www.fogp.dk
CVR 11 62 81 84

Sophie Orebo Wenzel
Konsulent
Dir. 41919135
sow@fogp.dk

Sagsnr. GES-2012-00154
DokID 542176

- Perioder med sygedagpenge forud for tab af erhvervsevne er en stærk markør, som øger risikoen signifikant for at modtage tab af erhvervsevne udbetalinger.
- Der er en positiv sammenhæng mellem risikoen for tab af erhvervsevne og antal kontakter med almen praktiserende læge og andre speciallæger og antal fysiske og psykiske diagnoser stillet ved kontakt med et offentligt hospital.
- Risikoen for tab af erhvervsevne adskiller sig signifikant på tværs af brancher. Branchen offentlig administration, undervisning og sundhed samt branchen finans og forsikring har højere risiko sammenlignet med andre brancher.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Tab af erhvervsevne og tilkendelse af erstatning

Omkring 95 pct. af alle lønmodtagere indbetaler til en pensionsordning, der typisk også indeholder en forsikring mod tab af erhvervsevne (invalidepension). Forsikringen skal sikre et tilstrækkeligt forsørgelsesgrundlag, hvis man har mistet erhvervsevnen på grund af sygdom, ulykke eller nedslidning. Forsikringen er typisk et supplement til de offentlige ydelser, særligt førtidspension og seniorpension.

Tab af erhvervsevneforsikringerne har forskellige betingelser på tværs af pensionsbranchen. Grundlæggende kan der skelnes mellem tilkendelseskriterier, udbetalingsformer og hvornår det er muligt at få erstatning for tab af erhvervsevne i et sygdomsforløb.

Der er grundlæggende to modeller for tilkendelse af erstatning for tab af erhvervsevne. I den ene model vurderer pensionsselskabet selv erhvervsevnetabet. I den anden model er det tilkendelsen af offentlige ydelser (fx førtidspension), der udløser erstatning for tab af erhvervsevne. Datagrundlaget betyder, at det ikke er muligt at skelne mellem, hvem der får tilkendt erstatning på baggrund af en offentlig tilkendelse af fx førtidspension, om hvem der får tilkendt erstatning på baggrund af et pensionsselskabs egen vurdering.

Udbetaling ved tab af erhvervsevne sker overordnet som engangsbeløb og løbende månedlige udbetalinger. I denne analyse indgår alene løbende erstatningsudbetalinger. Dvs. har en person fået tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, som udelukkende er udbetalt som et engangsbeløb, indgår vedkommende ikke i analysen.

Karakteristik af personer, der få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne

I 2022 får i alt 13.016 personer tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne i form af en løbende erstatningsudbetaling fra et pensionsselskab. Disse personer er karakteriseret ved bl.a. et flertal af kvinder, et flertal af personer i alderen 55-64 år, et flertal af faglærte, samt et flertal af personer med dansk oprindelse.

Sammenligner man de 13.016 personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, med personer, der i 2022 er i arbejdsstyrken, så er en større andel kvinder end mænd. På tværs af aldersgrupper er der relativt flest, der får tilkendt erstatning, når de er i alderen 55-64 år. Ligeledes er andelen højest blandt faglærte og personer med mellemlang videregående uddannelse.

Andel tilkendelser af erstatning for tab af erhvervsevne er størst blandt enker/enkemænd, dernæst for personer, der er skilt eller har ophævet et partnerskab. Det hænger sandsynligvis sammen med alderen på personerne, da de flest er ældre, særligt når de bliver enker/enkemænd.

Antallet, som får tilkendt tab af erhvervsevne på tværs af brancher, hænger til dels sammen med antal ansatte i brancherne. Branchen offentlig administration, undervisning og sundhed beskæftiger flest, men er samtidig den branche med den største andel, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne. Dernæst får en høj andel af personer, der har været beskæftiget i branchen industri, råstofindvinding og forsyning, tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne.

Andel tilkendelser af erstatning for tab af erhvervsevne er størst blandt personer bosiddende i Vestjylland og Sydjylland, dernæst Fyn og Nordjylland. Der er relativt færrest tilkendelser i københavnsområdet. De geografiske forskelle i tilkendelser hænger sandsynligvis tæt sammen med den demografiske sammensætning, særligt aldersmæssige sammensætning, i de forskellige landsdele. I københavnsområdet bor der mange unge mennesker, som er i mindre risiko for tab af erhvervsevne.

Tabel 1. Deskriptiv statistik af socioøkonomiske forskelle, 2022

	TAE		Alle		Incidens
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Pct.
Køn					
Mænd	4.778	36,7	1.498.107	52,1	0,32
Kvinder	8.238	63,3	1.378.490	47,9	0,60
Alder					
Under 40	1.630	12,5	1.336.285	46,5	0,12
40-44	1.015	7,8	306.284	10,7	0,33
45-49	1.497	11,5	339.787	11,8	0,44
50-54	1.983	15,2	335.825	11,7	0,59
55-59	3.243	24,9	319.100	11,1	1,02
60-64	3.313	25,5	171.645	6,0	1,93
65+	335	2,6	67.671	2,4	0,50
Uddannelse					
Faglært	5.394	41,4	895.500	31,1	0,60

Ufaglært	2.871	22,1	794.751	27,6	0,36
KVU	608	4,7	171.655	6,0	0,35
MVU	3.107	23,9	587.417	20,4	0,53
LVU	1.036	8,0	427.274	14,9	0,24
Herkomst					
Dansk	11.845	91,0	2.446.034	85,0	0,48
Ikke dansk	1.171	9,0	430.563	15,0	0,27
Civilstand					
Ugift	2.916	22,4	1.246.940	43,4	0,23
Gift/registreret partnerskab	6.791	52,2	1.297.829	45,1	0,52
Enke/enkemand	347	2,7	23.605	0,8	1,47
Skilt/ophævet partnerskab	2.962	22,8	308.223	10,7	0,96
Branche					
Bygge og anlæg	503	3,9	176.067	6,3	0,29
Ejendomshandel og udlejning	164	1,3	39.254	1,4	0,42
Erhvervsservice	1.201	9,3	333.061	12,0	0,36
Finansiering og forsikring	297	2,3	80.734	2,9	0,37
Handel og transport mv.	2.129	16,4	596.524	21,5	0,36
Industri, råstofindvinding og forsyning	1.950	15,1	325.808	11,7	0,60
Information og kommunikation	247	1,9	119.316	4,3	0,21
Kultur, fritid og anden service	478	3,7	116.555	4,2	0,41
Landbrug, skovbrug og	149	1,2	47.142	1,7	0,32
Offentlig administration, undervisning og sundhed	5.611	43,3	903.440	32,5	0,62
Uoplyst aktivitet	218	1,7	39.604	1,4	0,55
Landsdel					
Byen København	1.016	7,8	438.184	15,8	0,23
Københavns omegn og Bornholm	1.121	8,7	275.920	9,9	0,41
Nordsjælland	943	7,3	214.064	7,7	0,44
Østsjælland	604	4,7	121.472	4,4	0,50
Vest- og Sydsjælland	1.402	10,8	260.465	9,4	0,54
Fyn	1.281	9,9	226.725	8,2	0,57
Syddjælland	1.944	15,0	330.509	11,9	0,59
Østjylland	1.991	15,4	441.947	15,9	0,45
Vestjylland	1.157	8,9	195.674	7,0	0,59
Nordjylland	1.488	11,5	272.545	9,8	0,55
I alt	13.016	100,0	2.876.597	100,0	0,45

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Anm.: Søjlen "TAE" består af personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab i 2022. Søjlen "Alle" består af personer, der i 2022 er i arbejdsstyrken og har en pensionsopsparing samt personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab. Incidens beskriver hvor udbredt tab af erhvervsevne er inden for en befolkningsgruppe. Incidensen er beregnet som andelen af personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne ud af hele befolkningsgruppen, som er i arbejdsstyrken og har en pensionsopsparing. Incidensen kan dermed være lavere end den selskaberne oplever. Afgrænsningen skyldes, at der ikke er data for om individer har en forsikring mod tab af erhvervsevne. Det giver anledning til at overvurdere forsikringsdækningen, hvilket kommer til udtryk ved en lavere incidens særligt blandt de ufaglærte og faglærte.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Oplysninger om perioder med sygedagpenge, antal kontakter med almen praktiserende læge og andre speciallæger, samt diagnoser stillet ved kontakt med et offentligt hospital kan give en indikation af en persons sundheds- eller sygdomstilstand. Tillige kan information om antal indløste recepter til forskellige lægemidler.

De 13.016 personer, der i 2022 får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab, er i de seneste 3 år op til tilkendelsesåret på sygedagpenge 23 pct. af tiden. Til sammenligninger er personer, der i 2022 er i arbejdsstyrken, på sygedagpenge 2 pct. af tiden tre år før.

Personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, er derudover kendetegnet ved at have væsentlig flere kontakter med både almen praktiserende læge og fysioterapeut/kiropraktor. En større andel af personerne, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, har kontakt til en privatpraktiserende psykolog eller psykiater via sygesikringen, sammenlignet med andre.

Personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, har i gennemsnit flere fysiske diagnoser, og en større andel af dem har mindst én psykisk diagnose, sammenlignet med personer, der ikke får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne.

Endelig tager personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, i højere grad medicin mod to af de største livsstilssygdomme: diabetes og hjertekarsygdomme. De tager i gennemsnit mere medicin mod smerter, og en større andel af dem tager psykofarmaka, sammenlignet med personer, der er i arbejdsstyrken i 2022, og ikke modtager erstatning for tab af erhvervsevne.

I den deskriptive statistik, som beskriver helbreds- og sygdomstilstanden, indgår ikke kontakter til privatpraktiserende psykiatere, fysioterapeuter og kiropraktorer, hvis der ikke har været et offentligt tilskud til behandlingen. Der indgår som udgangspunkt kontakter og diagnoser stillet af private sundhedsaktører, herunder privatpraktiserende psykiatere, men data er mindre dækkende for kontakter i privat regi.

Tabel 2. Deskriptiv statistik af sygdomstilstand

F&P

	TAE	Alle
Gennemsnitlig sygedagpengegrad de seneste 3 år	0,23	0,02
Sygesikringsregisteret (SSSY)		
Gns. antal kontakter med almen praktiserende læge i 2019-22	19,58	9,37
Andel i pct. med mindst én kontakt til privatpraktiserende psykolog/psykiater* i 2019-22	8,19	2,5
Gns. antal kontakter med fysioterapeut/kiropraktor* i 2019-22	2,93	1,25
Diagnoser stillet ved kontakt med offentligt hospital i 2019-22 (LPR)		
Gns. antal fysiske diagnoser	2,81	1,09
Andel med mindst én psykiske diagnose	5,55	1,1
Forbrug af receptpligtig medicin i 2019-22 (LMDB)		
Andel i pct. med mindst én recept til behandling af diabetes	12,28	4,38
Gns. antal recepter til midler til behandling af hjertekarsygdomme	4,31	1,21
Gns. antal recepter til midler mod smerter	4,89	0,85
Psykofarmaka		
Andel i pct. med mindst én recept til psykoleptika	22,38	4,1
Andel i pct. med mindst én recept til midler der virker stimulerende på centralnervesystemet	34,84	7
Andel i pct. med mindst én recept til andre midler med virkning på centralnervesystemet	4,86	0,57

Anm.: Søjlen "TAE" består af personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab i 2022. Søjlen "Alle" består af personer, der i 2022 er i arbejdsstyrken og har en pensionsopsparing samt personer, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab. Sygedagpengegraden angiver andelen af tiden de seneste 3 år med sygedagpenge. *I opgørelsen indgår kun kontakter med privatpraktiserende psykolog/psykiater og fysioterapeut/kiropraktor, når en person er henvist via almen praktiserende læge.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Karakteristik af personer under 40 år, der få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne

Der er 1.614 unge under 40 år, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne i 2022. På nogle karakteristika adskiller de sig fra ældre, der får tilkendt tab af erhvervsevne. Blandt de unge er der også et højere antal kvinder, faglærte samt personer med dansk oprindelse. Men særligt blandt de unge er der en væsentlig højere andel med en lang videregående uddannelse. Det kan både skyldes, at en større andel af unge har længere videregående uddannelser end blandt ældre. Men incidensen blandt unge under 40 år med en lang

Sagsnr. GES-2012-00154
DokID 542176

videregående uddannelse er på samme niveau, som de øvrige uddannelsesgrupper. Omvendt er incidensen betydelig lavere for personer over 40 år med en lang videregående uddannelse end for de øvrige uddannelsesgrupper.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Det er ikke overraskende, at væsentlig flere af de unge, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, er ugifte, ligesom væsentlig færre er skilt, har ophævet et partnerskab eller er enker/enkemænd.

Andel tilkendelser af erstatning for tab af erhvervsevne er relativt størst blandt unge, der har været beskæftiget i branchen ejendomshandel og udlejning, branchen finansiering og forsikring, og branchen offentlig administration, undervisning og sundhed. Omvendt er andelen af tilkendelser af erstatning for tab af erhvervsevne lavest i brancherne landbrug, skovbrug og fiskeri samt information og kommunikation.

Andel tilkendelser af erstatning for tab af erhvervsevne er størst blandt unge bosiddende i Vestjylland og Sydjylland, Fyn og Østsjælland. Der er relativt færrest tilkendelser i københavnsområdet.

Tabel 3. Deskriptiv statistik af socioøkonomi for personer under 40 år, 2022

	TAE		Alle		Incidents
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Pct.
Køn					
Mænd	515	31,91	654.064	51,66	0,08
Kvinder	1.099	68,09	612.025	48,34	0,18
Uddannelse					
Faglært	544	33,71	288.106	22,76	0,19
Ufaglært	266	16,48	435.674	34,41	0,06
KVU	124	7,68	66.942	5,29	0,19
MVU	412	25,53	263.761	20,83	0,16
LVU	268	16,6	211.606	16,71	0,13
Herkomst					
Dansk	1.417	87,79	1.026.968	81,11	0,14
Ikke dansk	197	12,21	239.121	18,89	0,08
Civilstand					
Ugift	852	52,79	883.289	69,77	0,1
Gift/registreret partnerskab	645	39,96	341.757	26,99	0,19
Skilt/ophævet partnerskab, enke/enkemand	117	7,25	41.043	3,24	0,29
Branche					
Bygge og anlæg	75	4,6	85.413	6,7	0,09
Ejendomshandel og udlejning	28	1,7	13.684	1,1	0,20

Erhvervsservice	167	10,3	154.142	12,2	0,11
Finansiering og forsikring	65	4,0	33.379	2,6	0,19
Handel og transport mv.	353	21,9	309.316	24,4	0,11
Industri, råstofindvinding og forsyning	180	11,2	116.454	9,2	0,15
Information og kommunikation	52	3,2	62.293	4,9	0,08
Kultur, fritid og anden service	63	3,9	52.596	4,2	0,12
Landbrug, skovbrug og fiskeri	16	1,0	20.872	1,6	0,08
Offentlig administration, undervisning og sundhed	599	37,1	384.933	30,4	0,16
Uoplyst aktivitet	16	1,0	33.007	2,6	0,05
Landsdel					
Byen København	158	9,8	265.146	20,9	0,06
Københavns omegn og Bornholm	140	8,7	119.975	9,5	0,12
Nordsjælland	108	6,7	75.794	6,0	0,14
Østsjælland	74	4,6	47.720	3,8	0,16
Vest- og Sydsjælland	123	7,6	101.027	8,0	0,12
Fyn	158	9,8	101.382	8,0	0,16
Syddjælland	219	13,6	137.350	10,8	0,16
Østjylland	308	19,1	215.493	17,0	0,14
Vestjylland	156	9,7	80.364	6,3	0,19
Nordjylland	170	10,5	121.838	9,6	0,14
I alt	1.614	100	1.266.089	100	0,13

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Anm.: Søjlen "TAE" består af personer under 40 år, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab i 2022. Søjlen "Alle" består af personer under 40 år, der i 2022 er i arbejdsstyrken og har en pensionsopsparing samt personer under 40 år, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

De unge, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, adskiller sig også fra ældre, der tilkendes erstatning for tab af erhvervsevne, hvad angår målene for helbreds- og sygdomstilstanden. Sygedagpengegraden forud for tab af erhvervsevne er nogenlunde den samme for yngre som for ældre. Derimod er de yngre karakteriseret ved at have flere kontakter til almen praktiserende læge og en større andel af dem har mindst én kontakt til en privatpraktiserende psykolog/psykiater. Antal kontakter med fysioterapeut/kiropraktør er nogenlunde ens for yngre, som for ældre, ligesom antallet af fysiske diagnoser stillet ved kontakt med et offentligt hospital. Derimod har en noget større andel af de unge, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, mindst én psykisk diagnose.

Flere af de ældre, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, er i behandling for livsstilssygdommene diabetes og hjertekarsygdomme. Ligeledes

er det gennemsnitlige forbrug af receptpligtig medicin mod smerte lavere for unge, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, end for ældre.

Forbrug af psykofarmaka er noget større for unge, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, end for ældre. Det gælder både andel med mindst én recept til psykoleptika, andel med mindst én recept til midler der virker stimulerende på centralnervesystemet, og andel med mindst én recept til andre midler med virkning på centralnervesystemet.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Tabel 4. Deskriptiv statistik af sygdomstilstand for personer under 40 år

	TAE	Alle
Sygedagpengegrad de seneste 3 år	0,22	0,02
Sygesikringsregisteret (SSSY)		
Gns. antal kontakter med almen praktiserende læge i 2019-22	27,35	11,39
Andel med mindst én kontakt til privatpraktiserende psyko- log/psykiater* i 2019-22	11,77	3,06
Gns. antal kontakter med fysioterapeut/kiropraktor * i 2019-22	3,36	0,94
Diagnoser stillet ved kontakt med offentligt hospital i 2019-22 (LPR)		
Gns. antal fysiske diagnoser	2,63	1,1
Andel med mindst én psykiske diagnose	8,67	1,56
Forbrug af receptpligtig medicin i 2019-22 (LMDB)		
Andel med mindst én recept til behandling af diabetes	4,71	1,82
Gns. antal recepter til midler til behandling af hjertekarsyg- domme	0,98	0,19
Gns. antal recepter til midler mod smerter	3,64	0,45
<i>Psykofarmaka</i>		
Andel med mindst én recept til psykoleptika	28,38	3,36
Andel med mindst én recept til midler der virker stimulerende på centralnervesystemet	44,18	6,55
Andel med mindst én recept til andre midler med virkning på centralnervesystemet	4,77	0,32

Anm.: Søjlen "TAE" består af personer under 40 år, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab i 2022. Søjlen "Alle" består af personer under 40 år, der i 2022 er i arbejdsstyrken og har en pensionsopsparing samt personer under 40 år, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne fra et pensionsselskab. Sygedagpengegraden angiver andelen af tiden de seneste 3 år med sygedagpenge. *I opgørelsen indgår kun kontakter med privatpraktiserende psykolog/psykiater og fysioterapeut/kiropraktor, når en person er henvist via. almen praktiserende læge.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Estimation af tilkendelsessandsynlighed for erstatning for tab af erhvervsevne

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Den deskriptive statistik ovenfor af personer, der i 2022 får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, viser, at en række individuelle karakteristika kan være med til at forklare, hvem der får tilkendt erstatning. En statistisk model gør det muligt at se på alle faktorer samtidig og vurdere, hvilke der har en signifikant betydning for, om man får tilkendt erstatning.

I den statistiske sandsynlighedsmodel er den afhængige variabel på individniveau en binær indikator for, om personen får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne eller ej i løbet af 2022. Referencegruppen er alle i arbejdsstyrken i 2022 med en pensionsformue større end 0 kr., som ikke får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne.

I modellen indgår en række interaktionsled mellem en dummyvariabel for personer under 40 år og udvalgte variable, hvor yngre modtagere af erstatningsfor tab af erhvervsevne lader til at adskille sig fra ældre, som det fremgår af forrige afsnit.

Fortegnene på de estimerede koefficienter viser, om variablene øger eller reducerer sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne. Men der fortolkes ikke på størrelsen af de estimerede koefficienter.

Overordnet har alle estimater de forventede fortegn. Kvinder har signifikant højere sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne end mænd. Alder har stor betydning for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, og sandsynligheden er signifikant højere for den ældre del af befolkningen. Personer med en mellemlang videregående uddannelse har signifikant højere sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, end referencegruppen, som er personer med en faglært uddannelse. Ufaglærte afskiller sig ikke signifikant fra personer med en faglært uddannelse. Både personer med en kort videregående uddannelse og personer med en lang videregående uddannelse har signifikant lavere sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, end personer med en faglært uddannelse.

Unge under 40 år, der får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, lader til at have en lidt anden uddannelsesmæssig baggrund end ældre. Ufaglærte unge har signifikant lavere sandsynlighed for at få tilkendt erstatning end faglærte unge. Det kan hænge sammen med, at ufaglærte personer under 40 år også kan omfatte personer, som endnu ikke har færdiggjort en uddannelse. Unge med en kort videregående uddannelse og unge med en lang videregående uddannelse har signifikant højere sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne end unge faglærte. Det kan muligvis hænge sammen med, at psykisk nedslidning fylder mere blandt unge, end fysisk nedslidning, hvor sidstnævnte formentlig først får betydning efter flere år på arbejdsmarkedet.

Der er ingen signifikant effekt på tværs af herkomst. Sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne er lavere for personer, der er gift eller i registreret partnerskab sammenlignet med personer, der er ugift. Omvendt er sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne signifikant højere for personer, der er skilt eller har ophævet et partnerskab sammenlignet med ugifte. Enker og enkemænd har ikke en signifikant større sandsynlighed end ugifte, hvilket sandsynligvis skyldes, at langt de fleste, der oplever at blive enker eller enkemand, er ældre, og den øgede incidens, der fremgår af forrige afsnit, forklares dermed, at enker/enkemænd typisk er ældre.

Der er signifikant større sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne for personer, der er beskæftiget i branchen offentlig administration, undervisning og sundhed, sammenlignet med øvrige brancher, med undtagelse af branchen finansiering og forsikring og branchen industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed. Branchen finansiering og forsikring adskiller sig ikke signifikant fra branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

På tværs af landsdele er der signifikant større sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne i alle øvrige landsdele end landsdelen byen København.

Samtlige mål for sygdomstilstand øger sandsynligheden for tilkendelse af erstatning for tab af erhvervsevne. Længere tid på sygedagpenge øger signifikant sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne i 2022.

Flere lægebesøg hos almen praktiserende læge øger signifikant sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne. Ligeledes øges sandsynligheden signifikant, hvis en person har mindst én kontakt med privatpraktiserende psykolog eller psykiater. Antal kontakter med fysioterapeut eller kiropraktor øger også signifikant sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne.

Personer, der er i kontakt med enten et somatisk eller psykiatrisk hospital, enten ved en indlæggelse eller ved et ambulant besøg, får noteret diagnosen, som kontakten omhandler. Antallet af forskellige fysiske diagnoser stillet ved kontakt med hospital øger signifikant sandsynligheden for, at en person får tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne. Samtidig er sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne signifikant større for personer, der har mindst én psykisk diagnose.

Personer, der har fået udskrevet receptpligtig medicin til behandling af diabetes og/eller behandling af hjertekarsygdomme de seneste 3 år, har signifikant større sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne

i 2022. Forbrug af receptpligtig smertestillende medicin øger også sandsynligheden signifikant for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne.

Personer, der har fået udskrevet mindst én recept til lægemidler til behandling af psykiske lidelser de seneste 3 år, har signifikant større sandsynlighed for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne i 2022. Det gælder både psykoleptika, midler der virker stimulerende på centralnervesystemet og øvrige midler med virkning på centralnervesystemet.

For unge under 40 år øger det yderligere signifikant sandsynligheden for at få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en person har fået udskrevet mindst én recept til lægemidler til behandling af psykiske lidelser de seneste 3 år. Det betyder ikke, at flere unge mister evnen til at arbejde pga. psykiske lidelser, men at psykiske lidelser er en større risikofaktor for unge end for ældre.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Tabel 5. Sandsynlighed for tab af erhvervsevne, 2022

	Koefficient	Std.fejl	p-værdi
Køn			
Kvinde	0,318	0,022	0,000***
Aldersgruppe			
40-44 år	0,758	0,064	0,000***
45-49 år	1,017	0,061	0,000***
50-54 år	1,227	0,060	0,000***
55-59 år	1,766	0,058	0,000***
60-64 år	2,584	0,058	0,000***
65 år og ældre	1,750	0,080	0,000***
Uddannelse			
Ufaglært	0,032	0,026	0,222
KVU	-0,270	0,050	0,000***
MVU	0,105	0,027	0,000***
LVU	-0,234	0,042	0,000***
Uddannelse x under 40 år			
Ufaglært x under 40 år	-0,822	0,082	0,000***
KVU x under 40 år	0,613	0,115	0,000***
MVU x under 40 år	-0,100	0,073	0,169
LVU x under 40 år	0,369	0,088	0,000***
Herkomst			

Dansk herkomst	-0,023	0,034	0,494
Civilstand			
Gift/registreret partnerskab	-0,067	0,025	0,008***
Enke/enkemand	0,078	0,064	0,223
Skilt/ophævet partnerskab	0,150	0,030	0,000***
Branche			
Bygge og anlæg	-0,372	0,052	0,000***
Ejendomshandel og udlejning	-0,309	0,085	0,000***
Erhvervsservice	-0,200	0,035	0,000***
Finansiering og forsikring	0,069	0,063	0,273
Handel og transport mv.	-0,138	0,029	0,000***
Industri, råstofindvinding og forsy- ningsvirksomhed	0,256	0,031	0,000***
Information og kommunikation	-0,256	0,069	0,000***
Kultur, fritid og anden service	-0,236	0,051	0,000***
Landbrug, skovbrug og fiskeri	-0,533	0,089	0,000***
Uoplyst aktivitet	1,072	0,076	0,000***
Landsdel			
Københavns omegn og Bornholm	0,306	0,046	0,000***
Nordsjælland	0,232	0,049	0,000***
Østsjælland	0,448	0,055	0,000***
Vest- og Sydsjælland	0,342	0,045	0,000***
Fyn	0,496	0,046	0,000***
Syddjælland	0,424	0,043	0,000***
Østjylland	0,307	0,042	0,000***
Vestjylland	0,408	0,047	0,000***
Nordjylland	0,418	0,045	0,000***
Sygedagpengegrad	5,385	0,041	0,000***
Sygesikringsregisteret			
Kontakter med almen praktiserende læge	0,015	0,000	0,000***
Dummy for mindst én kontakt med privatpraktiserende psykolog/psykiater	0,132	0,037	0,000***
Kontakter med fysioterapeut/kiro- praktør	0,009	0,001	0,000***
Diagnoser stillet ved kontakt med hos- pital i 2019-22			
Antal fysiske diagnoser	0,039	0,003	0,000***
Dummy for mindst én psykisk diagnose	0,230	0,047	0,000***

F&P

Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 542176

Forbrug af receptpligtig medicin i 2019-22

Dummy for mindst én recept til behandling af diabetes	0,014	0,001	0,000***
Dummy for mindst én recept til behandling af hjertekarsygdomme	0,096	0,031	0,002***
Antal recepter til midler mod smerter	0,028	0,001	0,000***

Psykofarmaka

Dummy for mindst én recept til psyko-leptika	0,667	0,028	0,000***
Dummy for mindst én recept midler der virker stimulerende på centralnervesystemet	0,919	0,024	0,000***
Dummy for mindst én recept til andre midler med virkning på centralnervesystemet	0,673	0,052	0,000***

Psykofarmaka x unge under 40 år

Dummy for mindst én recept til psyko-leptika x unge under 40 år	0,399	0,071	0,000***
Dummy for mindst én recept midler der virker stimulerende på centralnervesystemet x unge under 40 år	0,348	0,063	0,000***
Dummy for mindst én recept til andre midler med virkning på centralnervesystemet x unge under 40 år	0,332	0,144	0,021**

Anm.: 2.777.505 observationer. Pseudo R2 = 0,27. Referencegrupperne er hhv. mand, under 40 år, faglært, faglært x unge under 40 år, ikke dansk herkomst, ugift, offentlig administration, undervisning og sundhed, byen København. * angiver signifikans på 10 pct. niveau, ** angiver signifikans på 5 pct. niveau, *** angiver signifikans på 1 pct. niveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.